

meva companya --- d'angúnia! No sé com dir-ho i vosaltres mai ho sabreu, els que no l'heu rebut aquest abraç en la vostra joventesa al temps que la saba rebotava ---); sobretot a l'Edat Mj., abraçament [Llull]; abraçadora.

Braçada [Jaume I]. Braçal [1164, supra]; braçalera; braçalet [mj. S. xv]; braçalot [1868, *SLitCosta*]. Braçall [Millà, *Romllo.*, 221]; abraçallar, braçalladora, braçallet (i, escrit *bracellet*, mj. S. xv).

Braçat [S. xv, Dieç, *Menescalia*]; 'el que es pren amb el braç' «la n'agafa d'un brassat, / a cavall la n'ha pujada» (Girona), «les puces se'l menjaven: / l'agafa en un brassat, / a l'estable el portava», cançons pop. (Millà, *Romllo.*, 243C, 308.6); «alguns voluntaris prengueren a bell braçat, sobre la pera de la sella, caixes de municions», *MVayreda, Carlinada VII*, p. 110; molt bella i un poc emfàtica és l'acc. + 'raig intens de llum': «t'avorreixo imatge llampanta d'inhumana abstracció!, tu embolques la realitat amb boires fumejants de sang, tu esborres l'amor de germanat del cor de l'home, tu negues en braçats de llum els crims de la batalla!», «per la finestra de la celda que donava al mar entrava un braçat de sol que era una glòria», *Coromines, Presons Imag.*, pp. 100, 136, «hi havia com elles, al peu de la creu, amb el rosari, i una mà que sorgia d'un braçat de sol li punxava el cor», id. *Les Llàgrimes de St Llorenç I*, IV, 3, p. 82; «quan el diumenge el baixaven a la fossa, em va semblar que enterraven, embolcada en un braçat de sol, una branca frondosa de la meua vida», id., *Am. Vi.* 30 *ves*, 1932, O. C., 1497a.

+Braçatge 'feina que fa el bracer en les collites' [document de Costoja, a. 1168: «unam migeram de blad de braccage»; civada de braçatge cap a l'any 1182, vegeu s. v. *civada*; «hom que-s loch ab bestia a laurat, o tirar venema o fer altres braçatges o faenes ab bestia --- com --- clams vinguen en la Cort de Tortosa contra alguns, als quals son feytes algunes obres per alguns, qui vulgarment és dit braçatge, e en après no-ls volen pagar», *Costums de Tortosa*, ed. Oliver, p. 504: no sé si té fonament segur la definició que en dóna *AlcM* per a docs. del S. xiv]. *Bracejar* [1429, *Decam.*]; *bracejant*.

Bracer [1392]; *bracera* [c. 1460, Jaume Roig, *Spill*, v. 13515, cf. Chabàs, comentari; a Benignàim em digueren que és una herba del camp que s'usa per curar la diabetis, 1962]; *braceria*; *bracerol* [1570]; *bracerola* [«no gos portar --- scut de racha, ni bracerola, ni broquer», *Tort.*, a. 1341, *BABL XI*, 414; 'braçolet de metall ric', el que la *Cròn.* de Jaume I anomena *braçadera*, 202]. *Bracet*.

Bracil (Pego); *bracillada* val. S. (E. Valor de Castalla, cf. *abracillada*); *abracillar-se* (*Canyissaes*, 17) i *bracillejar* val. S.: formes amb i en lloc d'a, la localització extrema Sud de les quals invita a sospitar que fossin transmeses des del mossàrab per l'hispanoàrab, amb imela de á en f. *Braçol*; *braçola* [1868, *SLitCosta*]; *braçolada*; *braçolí* que a St. Pol em definien «espècie de fil molt prim i resistent: se'n fan els palançons» (1929).

DERIVATS I CPT. SAVIS: *Braquial*; *braquiat*. *Braquifer*. *Braquiocèfal*. *Braquiododes*. +*Braquiocubital* (1868, *SLitCosta*).

No és equivalent de *braçal* i n'hi sol haver menys: a Sollana hi ha molts *braçals* i només un *Braç* (*de Maton* a la Maquial). La distinció sembla ser rigorosa a Alfarb, on en canvi, els *braços* són nombroses, i havia escrit «Braçal de les Pereres», però m'ho feren corregir en *Braç de ---*. A Beniparrell no sé si distingeixen tan bé, parlant dels de la Sèquia Real del Xúquer (que no creua el terme però li n'envia molts), i en tot cas allí un *braçal* (*Braçal Major*) és més que un *bracet* (*Bracet de l'Hort*); allí també *Braç de Sorra*, etc. Recullo llistes de braçals a tots els pobles de l'Horta i zona immediata fins a la frontera lingüística (Torís, Carlet) i el Xúquer (Algemés). —² *BCEC*, 1909, 301. He suplet jo tres, lliçó insegura en lletra confusa, que el consciencios publicador Serra i Vilaró deixà en blanc, sospitant segurament que calia esmenar en *una*, per tal com desconeixia l'ús arcaic; reconec que potser la bona lliçó sigui *dues* o un altre numeral, però és clar que si l'escriba hagués posat *una*, un paleògraf com Mn. Serra no hauria vacil·lat en la lectura.

BRACTEA, pres del ll. *brattëa* 'fulla de metall', b. ll. *bractea*. □ 1.ª *doc.*: 1917, *DOrt*.

DERIV.: *Bractéal*. *Bracteat*. *Bractëola* [1917, *DOrt.*]; *bracteolat*.

CPT.: *Bractëiforme*.

BRADI-, element prefixat de compostos erudits, pres del gr. *βραδύς* 'lent': *bradicàrdia*, *bradipèpsia* [1917, *DOrt.*], *bradisísmic*: tots tres ja en el *DFa*.

BRAGA, generalment usat en plural per a 'calces que es duïen sota l'altra roba', del ll. *BRACAE* id., i aquest del gàllic. □ 1.ª *doc.*: 1181.

En un doc. dels temples potser transmès en el text primitiu, ja català, i de tota manera no gaire posterior; el mot figura ja en diversos textos des del S. XIII, i apareix des dels diccs. més antics: «panyos o bragues: brachae, subligaculum» (OPou, *TbPu.*, 306). El ll. *BRACAE* consta des de molt antic (S. II a. C.) com a peça de vestir típica dels gals. No hi ha raons decisives per acceptar ni per rebutjar el supòsit que els celtes reberen el mot dels germànics (com sovint s'admet, cf. Walde-H.; Pok., *IEW* 165.10). En tot cas el fet ben establert és que els historiadors i filòlegs grecs [S. I a. C., Diodor] i llatins el tenen per un mot i cosa dels celtes. L'acc. tècnica portuària «estrop gran que serveix per voltar un cos pesant suspès de la braga», 1868 *SLitCosta*.

DERIV.: *Bragada* [1868, definició poc clara del terme mariner, *SLitCosta*]. *Bragadura*. *Bragam*. +*Braganell* 'les bragues', eiv. (PzCabreró). *Un bragasses* 'un calçasses, un home malgirbat' (MGadea, *T. del Xè* I, 210); *desbragassat*, aplicat als animals faixats d'un color diferent.